

د ټاپي پروژه؛ اقتصادي گټې او فرصتونه

دا پروژه د افغانستان او ترکمنستان څخه د څو کمپنیو لخوا پلې کېږي او همدا راز افغانستان د ګازو تصدې د ترکمنستان دولتي ګازو شرکت او له افغانستان څخه دوه خصوصي شرکتونه په کې ګډون لري.

د ټاپي ګازو پایپ لاین ۱۸۰۰ کیلومتره واټن ولري، چې له ترکمنستان څخه د افغانستان او پاکستان له لارې هند ته لیږدول کېږي. د دې نل لیکې ۱۴۷ کیلومتره به د ترکمنستان په خاوره کې او ۷۳۵ کیلومتره به یې افغانستان کې چې له هرات، فراه، هلمند او کندهار ولایتونو تېرېږي او ترڅنګ یې ۸۰۰ کیلو مترو په اوږدوالي له پاکستان څخه لیږدول کېږي.

د هرات کندهار د لویې لارې ترڅنګ د نل لیکې له تېریدو سره به د پاکستان د کوتې او ملتان له ښارونو تېره شي او په پای کې به د هند فزلیکا ته ورسېږي. د دې پروژې ټول لګښت ۲۲ میلیارډه او ۵۰۰ میلیونه ډالره ښودل شوی دی.

دا پروژه د افغانستان او ترکمنستان څخه د څو کمپنیو لخوا پلې کېږي او همداراز افغانستان د ګازو تصدې د ترکمنستان دولتي ګازو شرکت او له افغانستان څخه دوه خصوصي شرکتونه په کې ګډون لري.

افغانستان به د دې پروژې له لارې هر کال کابو ۵۰۰ میلیون ډالره د ترانزیت، او کله چې د ټاپي پروژه بشپړه شوه، نو تر لسو کلونو ۵۰۰ میلیونه مترمکعبه ګاز او تر شلو کلونو پورې به یو میلیارد مترمکعب ګاز ترلاسه کوي. د لومړنیو څېړنو او شمېرو له مخې د ټاپي ګازو پایپ لاین به هر کال ۳۳ میلیارده مترمکعب ګاز لیږدوي.

ټاکل شوې ده چې د ټاپي پروژې ترڅنګ یو شمېر نور وړې او لویې پروژې هم پلې شي. د دې پروژې بله برخه هم د ۵۰۰ کیلوواټ برېښنا لېږد ده چې له ترکمنستان څخه د افغانستان او پاکستان ته لیږدول کېږي. د دې ترڅنګ په سیمه کې به د نوري فایبر مزی هم ولېږدل شي او دا به ګاونډي هېوادونه سره ونښلوي.

د ټاپي ترڅنګ بله پروژه له ترکمنستان څخه پاکستان ته د افغانستان له لارې د اورګاډي پټلې لېږد دی چې ترڅنګ یې ویل کېږي چې دافغانستان تورغندی د اورګاډي پټلې چې ۱۳ کیلومتره واټن لري د ۱۰ میلیون ډالرو په ارزښت به د ترکمنستان له لارې ورغول شي.

د ټاپي سیمه ایز اغېز

د ټاپي پروژه نه یوازې افغانستان بلکې د سیمېټول هېوادونه له اقتصادي گټو برخمن کوي. هوټلو نه او بازارونه به جوړ شي، ډیرځایي وګړي به د نل لیکې د ساتنې په موخه په دندو وګمارل شي او ډیر خلک به په بېلابېلو دندو کې مصروف شي.

د افغانستان د اسلامي امارت رهبري د دې ډول برنامو پر تطبیق او پیل کېدو سره هڅه کوي، خو د اقتصادي ودې او پرمختګ لپاره لاره هواره شي. د دې ډول لویو اقتصادي پروژو پلي کېدل له یو طرفه د کار زمينې برابروي او له بل لوري د اسعاري عوایدو د راتګ لامل کېږي. چې په دې توګه تر یوه حده د هېواد اسعاري اړتیاوې پوره کېږي او د مبادلې د نرخ له ثبات او په هېواد کې په ښه ډول د پولې سیاست د تطبیق په برخه کې مرسته کوي.